Marko Mäki-Hakola
MTK ry
PL 510
00101 Helsinki

Eduskunnan tarkastusvaliokunta
TrV@eduskunta.fi

LAUSUNTO

22.10.2018

O 10/2017 vp Kotouttamisen toimivuus

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK r.y. kiittää mahdollisuudesta lausuntoon ja kiinnittää huomiota seuraaviin valiokunnan esittämiin kysymyksiin:

Miten arvioitte maahanmuuttajien kotouttamisen toimivuuden onnistumista maaseutualueilla tähän mennessä?

Maaseutualueet ovat kautta historian toimineet maahantulijoiden onnistuneina kotouttajina. Viime vuosina maaseutualueilla on MTK:n näkökulmasta tehty onnistunutta kotouttamista. Parhaimmillaan maahanmuuttajat kototuvat kiinteäksi osaksi paikallisyhteisöä.

MTK korostaa, että iso merkitys kotoutumiselle on ollut erilaisilla kotoutumishankkeilla. Etenkin maaseuturahaston ja ESR avulla on luotu onnistuneita kotoutumismalleja. Jatkotyössä tarvitaan edelleen toimenpiteitä siihen, että maahanmuuttajan työllistyminen helpottuisi. Lisäksi maahanmuuttajan ei saisi kohdata ylimääräisiä vaikeuksia yritystä perustettaessa.

Minkälaisena voimavarana näette kotoutuvat maahanmuuttajat maaseudun yritysten sekä maaseutuelinkeinojen kehittymisen kannalta?

Maaseudun yrityksissä on tällä hetkellä kaksi kehittymisestettä ylitse muiden, rahoituksen ja työvoiman saatavuus. Maaseudun menestymiselle ulkomainen työvoima on välttämättömyys. Ulkomaista työvoimaa käytetään etenkin kausitöissä, mutta enenevässä määrin myös pysyvissä työtehtävissä. Maaseutu yhteisöllisenä toimintaympäristönä voisi ottaa entistä suurempaa roolia kotouttamisen ja työllistämisen yhdistämisessä. Julkisessa keskustelussa aina ei kuitenkaan tiedosteta, että Suomen tulevan menestymisen kannalta on välttämätöntä huolehtia maaseudun työvoiman saatavuudesta. Bio- ja kiertotalouden perusta on maaseudulla ja elinkeinojen kehittymiselle osaavan työvoiman saatavuus on kriittistä.

MTK korostaa, että kotoutumisen onnistuminen vaatii panostusta myös maaseudun yleisiin elinkeinoedellytyksiin, kuten liikenneverkkojen korjausvelan ja tietoverkkojen investointivelan purkamiseen. Lisäksi on huolehdittava läheltä saatavista julkisista palveluista. Esimerkiksi maakuntauudistuksessa on varmistettava markkinaehtoisten kasvupalvelujen saatavuus läheltä työllistävää ja työllistyvää.

Mitä hyviksi havaittuja käytäntöjä sekä toisaalta kehittämiskohteita maahanmuuttajien kotouttamisessa maaseutualueilla on havaittavissa?

Maahanmuuttajien kotouttamisessa on pyrittävä nopeaan työllistymiseen ja tätä voidaan edistää useilla sekä maahanmuuttajaan että työnantajaan kohdistuvilla toimenpiteillä.

1) Työnantajalle ja maahanmuuttajalle luodaan yhdestä paikasta löydettävissä oleva materiaalipankki työllistämisen ja työllistymisen alkeiksi. Samassa paikassa tulisi olla saatavilla myös tietoa maahanmuuttajien työllistymisessä auttavista hankkeista.

2) Kotouttamisessa paneudutaan entistä enemmän myös kulttuurien ymmärtämiseen kulttuuritulkkauksen sekä kulttuurikummien avulla. Lisäksi kotouttamistyössä ei tehdä asioita valmiiksi vaan autetaan maahanmuuttajaa toimimaan itse.
3) Työnantajalle tulee luoda helppo tapa tarkistaa, että maahanmuuttajalla on tarvittavat luvat työn tekemiseen. Lisäksi maahanmuuttajalle kehitetään sähköinen työkortti työoikeuden todistamiseksi.
4) Työantajia rohkaistaan edelleen tarjoamaan töitä myös maahanmuuttajille, lyhyetkin työtehtävät tuodaan tarjolle useilla kielillä.
5) Saatavuusharkinta poistetaan maaseutuyritysten osalta.
6) Työpaikan vaihtamista helpotetaan. Kausitöihin tarvitaan malli, jolla maahanmuuttajat voivat sujuvasti vaihtaa työnantajaa.
7) Oleskelu- ja kausityöluvan saamista nopeutetaan, lisäksi prosessin hinnoittelua tulee kohtuullistaa.
8) Maaseutukunnissa lisätään kunnan sisäistä koordinaatiota sosiaali-, elinkeino- ja sivistystoimen välillä.
9) Maahanmuuttajille täytyy olla mahdollista tehdä töitä ja opiskella samanaikaisesti.
10) Tutkintojen verrannollistaminen ja mahdollinen täydennyskoulutus järjestetään nopeasti ja sujuvasti.
11) Maahanmuuttajille luodaan osaamiskortti, jolla voi todistaa osaamisensa. Kortti helpottaa tunnistamamaan osaamisen ja soveltamaan sen työnantajan tarpeisiin.
12) Varmistetaan, että maahanmuuttaja pystyy perustamaan yrityksen ja siihen liittyvät välttämättömyydet, kuten yritystilit.

Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto r.y.

Marko Mäki-Hakola
Elinkeinojohtaja